

Posrednik v državi SHS pavlatirana.

Naročnina listu: Celo leto K 120—, pol leta K 60—, četrta leta K 50—. Izven Jugoslavije: Celo leto K 150—. Inserati ali označila se za: Redno po dogovoru; pri večkratnem inseriranju primeren popust. Upravištvu sprejema naročnino, inserate in reklamacije. — Telefon št. 220.

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo

Posamezna številka stane 1 krono.

„Straža“ izhaja v ponedeljek, sredo in petek. Uredništvo in upravištvu je v Mariboru, Koroška c. 5. — Z uredništvom se more govoriti vsak dan samo od 11. do 12. ure dopoldne. Rokopisi se ne vračajo. — Nezaprite reklamacije so pošiljne proste. — Telefon št. 220.

79. številka.

Maribor, dne 13. julija 1921.

Letnik XIII.

Pod egido g. Pašiča.

Na današnji seji ministrskega sveta je bil podpisan ukaz, s katerim se imenuje dr. Bogomil Vošnjak za poslanca naše kraljevine v Pragi.

Tako nekako je stilizirana vest o imenovanju človeka, ki je pod Pašičovo egido in s pomočjo svoje uslužne „politike“ nastopil diplomatsko kariero. Koliko si je dr. Vošnjak prizadeval, predno se je izpolnila njegova, ozir. njegove soproge kopneča želja: postal je diplomat — poverjeno mu je bilo odlično mesto. Kako vestno je dr. Vošnjak uporabljal „prilike“, ki so se mu nudile, ob priliki važnih isprememb v kabinetih Protie I, Protie II in Vesnič! Tako „prisrčnih“ in udanosti polnih brzojavnih ter napisanih čestitk, kakor jih je dr. Vošnjak pošiljal nastopivšim „vplivnim“ ministrom, ni kmalu bilo najti v predalih ministrskih pisarnih miz. Vedno je upal in upal — toda upanje se ni hotelo izpolniti. Ker so njegove sanje (bolestne težnje njegove soproge, op. uredn.) uresničene, se hočemo ob slujaju Vošnjaka za par hipov ustaviti.

O brezvilnosti naše zunanje politike, ki jo je vodila in jo še vodi beograjska „porodica“, ne bomo govorili. Dovolj prahu so v tem oziru že dvignili listi raznih struj! Baviti se pa moramo z markantnim slučajem g. dr. Vošnjaka.

G. Pašič je napravil za imenovanje dr. Vošnjaka veliko taktično napako. Klobuti, ki jo je prizadejal resnici in uradni tajnosti, ste njegov ugled v znatni meri znižali. G. Pašič se je nekoč izjavil, — bilo je v času, ko se je naša delegacija udeleževala mirovne konference v Parizu — da je

dr. Vošnjak v Parizu govoril o stvarih, katerih za nobeno ceno ne bi smel izdajati. Se-li ne zrcali v vedenju tega moža lastnost, ki mu odreja vsako pravico na tako odlično in še bolj odgovorno mesto? Z imenovanjem dr. Vošnjaka je naša vlada na eminenten način osramotila našo diplomacijo, predvsem pa je žaljivo to imenovanje za vlado čehoslovaške republike, s katero gojimo skupne in prijateljske odnose.

Če pomislimo, da je 26 profesorjev ljubljanske univerze objavilo disqualifikacijo svojega tovariša — dr. Bogomil Vošnjaka — se nam zdi definitivna odločitev vlade skoraj neverjetna. Človek, ki je vedoma denunciral v konstituenti dva tovariša — profesorja, je po vladni milosti g. Pašiča pozvan na častno mesto praškega poslanca. K temu še dodajemo, da je posl. Kranjc ministr. predsednika v resni interpelaciji opozoril na nedopustnost dr. Vošnjakovega imenovanja. Tudi to ni zaleglo. Zmagala je volja vladne večine, v kateri se je dr. Vošnjak kot voditelj „samostojnih kmetov“ senčil. Njegova poztvornost v ustavnem delu je obilno plačana. Samostojni „kmetje“ so izgubili svojega kvalificiranega poslanca, ki je bil s Tone Kristanom istega mnenja ter odložil svoj poslanski mandat.

Dolgotrajnega poslanikovanja ne bomo dr. Vošnjaku prerokovali. Čim se razbije demokratsko-radikalna koalicija, je g. Vošnjak na svojem mestu močno ogrožen. Nekoliko kasno se bo gospod Vošnjak uveril, da Slovenci ne bomo nikoli in nikdar trpeli na odgovornem mestu človeka, katerega so lastni tovariši družabno onemogočili. Pod egido g. Pašiča oklofutana pravica kriči po zadoščenju.

državne šole pod sokolsko-vojaškim terorjem — mesto versko-blažilne vzgoje pa bo stopila na dunajskem kongresu obsojena nacionalistična nestrpnost.

Romarji in Sokoli ali dvojna mera.

Pred kratkem — na Vidov dan — imeli so Sokoli izlet daleč doli v Slavonijo, v Osjek. Prometno ministrstvo jim je dovolilo, da so plačali po državnih železnicah samo eno četrtino vozne cene. Te dni je slo kmetško delavsko ljudstvo k Mariji Pomagaj na Brezje in na Bled. Romarji so na drž. železnici Ljubljana—Otoče morali plačati celotno karto. — Južna železnica kot zasebno podjetje, je dovolila enim kakor drugim, jednako polovično vožnjo.

Znano nam je, da so prireditelji romanja celi mesec in še nekaj tednov prej — torej več kot pravočasno! — napravili prošnjo za polovično vožnjo. Toda prošnja je morala na ministrstvo v Beograd in kljub posredovanju ni bila rešena. Sokoli so dobili seveda vse pravočasno! Zelo, zelo čudno je takšno ravnanje naše državne vrhovne uprave.

Ako gre ubogi in zdelani kmetič, kmetica, delavec, delavka par dni z doma, da se po trudu in delu malo odpočije, ako si privoščijo božjo pot, da obrne za par ur svojega duha od posvetnih skrbí k Bogu, da mu potolči svoje gorje, ali se mu zahvali za prejete dobröte, ne sme biti deležen ugodnosti, katere dobi sicer vsako društvo, da bi plačal polovico vožnje. Ne, to ne sme in po mnenju „visokih“ gospodov ne more biti! Ti ubogi ljudstvo do tega nimaš pravice. Tebe ljudstvo lahko jase in prezira vsak vrag, saj ti si uboga para in po mnenju liberalcev nisi državotvoren in državo hranjoč činitelj! To so samo Sokoli, zato Sokolom groš, tebi pa knof! Tako se dela sedaj pod vlado, katero podpirajo laždemokratje in samostojneži.

Sokoli so šli v Osjek, malo telovadili, še bolj pili po dnevi in po noči, najbolj pa sklepali in zabavljali čez katoliške skofe in Cerkev ter sklepali, da se noben Sokol ne sme udeleževati cerkvenih slavnosti, zato jih vlada podpira, jim daje četrtinske vožnje! Krščanski kmet in delavec gresta na Brezje in hočeta videti naš Bled, pa morata plačati celo vožnjo. Kje je tukaj pravica, kje red, kje nepristranost?

Politični pregled.

KRALJEVINA SHS.

Poročajo, da je Pašič na željo že toliko okrevaj, da vodi sam seje ministrskega sveta. Po imenovanju kraljevih namestnikov se bavi sedaj ministri s preosnovno osrednje vlade. Glede preosnove vlade pa se ne morejo nikakor med seboj sporazumeti radikalni in demokrati. Po poročilu „Jutro“ že imajo za podpis pripravljen ukaz o rekonstrukciji vlade in bi prišli po tem še nepodpisanem ukazu v postev za ministrstvo železnice Nikola Uzunović, za agrarno reformo Krsta Miletić in za vojno ministrstvo general Zevdević, za začasnega notranjega ministra pa Pribičević. Pribičević bi potem zgoraj omenjenega ukaza obdržal notranji in prosvetni portfelj. „Jutro“ pa samo priznava, da je vprašanje dalekosežne preosnove osrednje vlade odstavljeno z dnevnega reda in se bodo o tem vprašanju posvetovali pred zasedanjem parlamenta.

Glavna skrb Pašiča in njegovega kabineta so še vedno bosanski Turki. Jugoslovanski muslimani so imeli te dni svoj glavni zbor zaupnikov v Sarajevu, ki je pokazal — skoro nepremostljivi razdvoj v stran-

Sploh pa bomo prišli v naši kraljevini še-le menda po 50 letih do prepričanja, da treba izvit iz rok državnim oblastim uplivnostni šolski monopol.

Pa bodo mogoče rekli: v Beogradu niso v ministrstvu, resili. Mi pravimo: pa bi morali rešiti in sicer ugodno, ako je v naši upravi le trohica pravice in nepristranosti! Če pa je zanikrnost in nerednost in počasnost v Beogradu tako velika, potem je pa to spet jase dokaz, da je beogradski centralizem naših samostojnežev in literatcev neprimeren in škodljiv.

Pravijo tudi, da ima državna železnica izgube. Lahko jih ima in mora jih imeti, kajti „visokorojeni“ in debelorejeni gospodje se vozijo zastoni v dragih salonskih vozovih, Sokoli se vozijo za eno četrtino po mestih popivati, uradniki, posebej višji imajo dopuste, le naše ljudstvo nima druge ugodnosti, kakor da potra in izgube za to gospodo plačuje.

Toda Sokoli so baje hrbtenica naše države, ljudstvo pa ne. Oni se utrdjujejo in navdušujejo na prireditvah za edinstveno državo, romarji in kmetško-delavski izletniki na Bled pa ne! Pač uboga bi bila naša država, ako bi sionela njena moč in veljava le na teli „sokolskih ljudi“. Ze desetkrat bi imeli zadnjega koroškega in primorskega Slovenca narodno svobodnega v naši državi, če bi „sokolje“ pijančevanje in navduševanje kaj pomagalo. Ze stokrat bi vse, kar imamo slo v franže, ako ne bi hotelo naše ljudstvo države. In če bo kedaj spet vojska, potem bomo spet videli: „ajmo mi Sokoli“ v kanele in magacine in drugam se „dekati“, kmet in delavec pa na fronto. Vedno ista povest: „Velka praska, malo haska“, veliko vpitja pa malo volne!

Se nekaj moramo poudariti! Ko je bil naš voditelj dr. Korošec pod težavnimi razmerami minister za promet, se takšne nerednosti in grde prisiranosti niso godile. In tako tudi mora biti! Spostovati postave, delati točno, pravično in nepristransko, to je prva in glavna dolžnost državne uprave. Ne govoriti toliko o dolžnostih drugih, temveč predvsem vsiti svoje! Nered in dvojna mera mora izginiti. Ugled države in pravica ljudstva to zahteva.

O državnem vzgojnem monopolu.

Na mednarodnem ženskem kongresu na Dunaju se je sprožila misel o ustanovitvi pedagoškega kongresa. Predpriprave za ta kongres je prevzel norveški odbor za vzgojo mladine. V seji kongresa, ki se je vršila dne 11. t. m., je vzbudil posebno pozornost izborni referat gospe Anite Augspurg (München), ki je govorila o „Vzgojnem monopolu države“. Referentka je izvajala, da izkušnje, ki jih je Nemčija napravila v pogledu monopolizacije šolstva v zadnjih desetletjih ne prikazujejo nikakega napredka. Koncentracija mladinske vzgoje v ozkih krogih državne moči nam brez dvoma dokazuje, da je ta vzgoja postala navadna politična naprava, s pomočjo katere si vsakokratna vlada labricira poslušne državljane in še bolj poslušne meščane.

V svoji dosedanjí obliki je uniformirano šolstvo na splošno, nevarna institucija. Rezultat državno-monopolne šole je: produkcija povprečne človeške črede, njej je pripisovati krivdo na pomanjkanju močnih individualnosti, značajev, vodilnih osebnosti. Nujna reforma, ki predvideva predvsem odstranitev monopolnega značaja državnega šolstva, je predpogoj za nadaljnji razvoj moderne mladinske vzgoje. Svobodo poučevanja tistim, katerim zaupajo starši vzgojo svoje mladine! S tem pa država ni razrešena svoje obveznosti glede podpiranja vseh učnih zavodov od otroškega vrta do univerze. Država naj jih opremi s časno primernimi učnimi sredstvi itd. Izviti pa ji je treba iz rok uplivnostni monopol. Država se mora obvezati, da omogoči vsem učnim zavodom v državi svoboden pristop k vsem, iz javnih sredstev vzdrževanim nazornim materialijam, laboratorijem, muzejem itd. Proti ugovoru, da bi ta temeljita reforma rodila kot posledico prevelik vpliv raznih veroizpovedovanj na nežno mladino, postavlja referentka antitezo: „Ako bi se — in to je malo verjetno — res pojavil ta

vpliv, ne bo po njem povzročena škoda nikdar tako velika kakor tista, ki jo povzroča vojaški teror in nacionalistična nestrpnost“.

Do zgoraj omenjenega prepričanja o šolski reformi so se povzpeli v Nemčiji, kjer si je državna oblast lastila do danes uplivnostni monopol na vzgojo otrok. Glede državnega monopola šolske vzgoje so danes v Nemčiji že drugo — nasprotno mnenje in prepričanja, ki bo prepustilo svobodo pouka vsem onim, katerim zaupajo starši vzgojo svojih otrok.

Kako je pa danes glede šolske vzgoje pri nas v svobodno demokratski Jugoslaviji? Naše liberalno učiteljsvo je z ozirom na šolski „drit“ huje od pruskega korporala. Država ima svoj nos za vsako kretnjo in črko šolobveznega otroka; starši pa, kakor litro je otrok enkrat na šolski klopi, nimajo prav nobene besede več ne pri nastavljanju šolskih učnih moči, še manj pa pri poduku.

Državni šolski monopol bodo začeli v Nemčiji in drugih državah odpravljati, pri nas ga pa uvažamo z vso paro, ker se selijo krog vladnega krmila ljudje „svobode“ — demokrati! Kakor povsod drugod v naši politiki kaže se pa najbolj demokratski državni monopol pri vzgoji šolske mladine.

Naši demokratje so diplomirane opice, a zelo, zelo počasne in nazadnjaške. To, kar odpravljajo druge države kot škodljivo, v čemur popuščajo, to se pri nas uvaža kot edino državo rešilno ter koristno. Pri uvažanju državnega šolskega monopola pa igra pri nas naše demokratsko učiteljsvo vlogo najpokornejših in najudanejših vladnih šolskih carinikov in financarjev.

Ako bo imela demokratska klika še nekaj časa državotvornost v zakupu, bodo odpravljene vse privatne šole in pognan preko šolskega praga verski pouk in bomo imeli povsod le

ki. Vladinovci se tolažijo, da se bo ta spor vsaj ublažil do jesenskega parlamentarnega zasedanja.

Glede baroške luke smo tako daleč, da se že očitno piše: Ni izključena možnost, da se Jugoslavija suveriniteti nad Barošem sploh odreče. Torej zopet en nov minus v zunanji politiki na račun sedanjih državotvorcev.

ITALIJA.

Danes se je zopet otvoril italijanski parlament, pred katerega je stopila nova Bonomijska vlada s svojo običajno izjavo, katere prile pa pred parlamentarni preires.

Présednik parlamenta se ostane nadalje de Nicola, ker je umaknil svojo ostavko, kar bo rešilo Bonomija velikih neprilik.

Pretepi in poboji med fašisti in socialisti se nadaljujejo. Vlada se trudi na vso moč, da bi pomirila obe sporni struji in izjavlja, da bo vzpostavila mir in red v državi s skrajnimi sredstvi.

MADŽARSKA.

Ker je tudi Francija odobrila trianonsko mirovno pogodbo, je vrhovni svet v Parizu izročil Madžarski zahtevo, da mora umakniti svoje čete iz zapadnih delov Madžarske,

ki se priključijo Avstriji. Izpraznilev teh delov zapadne Madžarske vodijo po edni francoski, angleški in italijanški general. Madžarska se pa temu upira in zahteva revizijo trianonske mirovne pogodbe v smislu, da ostanejo nekateri deli zapadne Madžarske še tudi nadalje pri Madžarski. Tudi naša država bo morala izročiti Pečuh in okolico Madžarski.

Politična poročila.

p Stojan Protič v Zagrebu. „Juturni list“ poroča: Zagreb, 15. VII. Stojan Protič je v teku predvečrajšnjega in včerajšnjega dne konferiral z odličnimi politiki bivše racamentarne zajednice. Po oficijelnem obisku Narodnega kluba so sledili posamezni razgovori. V sredo zvečer je bivaš ban dr. Tomljenovič obiskal g. Protiča ter se razgovarjal eno uro z odličnim srbskim državljanom. Protič pride na daljši oddih v Rimske Toplice. Pričakuje se v kratkem razcep v demokrati in radikalni stranki. Protič je izjavil, da bo v tekočem mesecu pripravil večjo akcijo, ki naj bi na platformi ustavne revizije omogočila sodelovanje pravih zastopnikov vseh treh plemen v vladi in bi z njeno bila trajno in jasno parlamentarno situacijo. Če pride med demokrati do razkola, bo ostala Pribičevićeva skupina v manjšini, s tem pa bi se ustvarila možnost, da se s pomočjo reformacije radikalov po demisiji Pašićev najde baza, na kateri se bo po sporazumu z Jugoslov. klubom in Radličevci uredilo desolatno notranje in zunanje politiko naše države. Razumljivo je, da bo v tej akciji sodeloval i g. Trumbić. Gg. Trumbić in Protič se v kratkem sestaneta v Rimskih Toplicah.

p »Ujedinjenje« socijalnih demokratov in narodnih socijalistov. Praški listi javljajo, da se vrše med voditelji socijalnih demokratov in narodnih socijalistov pogajanja za ujedinjenje obeh strank v eno samo skupino. Kolikor je znano, je to vprašanje v principu že rešeno in je v najkrajšem času pričakovati fuzijo obeh strank.

p Poraz centralističnega učiteljsstva na Hrvatskem. V petek, dne 15. t. m. se je vršila v veliki dvorani zagrebškega »Sokola« velika skupščina »Saveza hrv. učiteljskih društev«. Na tej skupščini so nameravali demokrati izvršiti poslednji udarec na hrv. učiteljske organizacije ter jih priključiti takozvanemu »Udruženju« v Beogradu. Demokrati učitelji so agitirali na vse kriplje, a zastoj. Za vlado in njen centralizem je glasovalo 300, za Hrvatski učiteljski savez pa 800 učiteljev. V dvorano je vdrla policija, ki je zahtevala, da se skupščina razide. Hrvatski učitelji so proti temu nasilju z ogorčenjem protestirali. Slava hrvatskim učiteljem, ki so se z ljudstvom dvignili zoper policijski sistem centralizacije.

p Tudi eno priznanje. Radič izjavlja, ako pride v zakonodajno skupščino, ne bo mogel sodelovati z Narodnim klubom, ampak eventualno in edinole z Jugoslovanskim radi njegovega naprednega gospodarskega programa.

Dnevne vesti.

d Demokratsko radikalne politične korifeje se pulijo za poslaniška mesta. Kupčija za ustavo je pri kraju. Ministrske plače ali poslanske dijete so ne katerim premalo. Pašićeva vlada je tudi tako trdna, da se lahko vsaki dan prekobione. V demokratsko radikalnem taboru se je začel pogon in kupčija za poslaniška mesta v inozemstvu. Spopolnila se bodo v najkrajšem času poslaniška mesta: v Rimu, Parizu, Berlinu, Dunaju in Varšavi. Kandidatov za poslanske posle je dovolj iz vrst demokratov in radikalov. Boj za poslaniška mesta je danes pri nas isti, kot je bil svoj čas za višje duhovništvo v Jeruzalemu — pod rimsko nadvlado nad židi.

d Priporočljiva reklama. Naš vojni minister general Hadžić je podal demisijo in sedaj ne morejo dobiti in iztakniti drugega moža, ki bi lahko zasedel fotelj vojnega ministrstva. Ljubljanski »Novi čas« priporoča za to sedaj sporno ministrsko mesto mesto g. Ribnikarja. Moj Bog, zakaj vse lahko ostane sposobni v naši kraljevini živinozdravnik

in tržni nadzornik, ki je obsežen, dasi votel — policajdemokrat.

d Socijalistični voditelj hvali ustavo! Čokorilovci ostanejo čokorilovci in najsi so rudeči ali beli. V belgrajskih »Radničkih Novinah« piše dr. Živko Topolović o političnih razmerah v naši državi. Clankar obsoja z vso ostrino takozvane »separativistične težnje med Slovenci in Hrvati« in se zavzema za ustavo. Magari, da je ustava skrajno reakcionarna in protivna interesom bednih in zatiranih, toda kadar gre za nadoblast čokorilovskih elementov, se vedno in vedno znajdejo socijalni demokrati z najreakcionarnejšimi kapitalisti. Slabo izpričevalo za voditelje socijalne demokracije, ki se postavljajo na stališče plemenske borbe!

d Tempora mutantur! Nekdanji prvoborilec za socijalistično preuredbo Jugoslavije dr. Živko Topolović, (mož je letos govoril na shodu socijalistov v Götzovi dvorani) piše o privatni lastnini v 144. št. »Radničkih Novin« sledeče: »Gospodarstvo mora predvsem počivati na privatni lastnini za proizvajanje neobhodno potrebnih sredstev. O možnosti socijalističnega gospodarstva v Jugoslaviji — s splošno lastnino sredstev za proizvajanje — ne more biti govora.« Zdi se, da se načela socijalno-demokratskih voditeljev razvijajo primerno višini — njih privatne lastnine.

d Na braniku kmetiskih koristi je zadnji »Kmet. list«. Pod branikom kmetiskih koristi razumejo samostojnejši žepne koristi gospode: Mrmolja, Ureka in Drogenika na Slov. Štajerskem, katere je treba res braniti, ker so že precej težke in obilne.

d Drogenik za naše živinorejce. Iz zanesljivega vira smo zvedeli, da nek Franc Goltnik iz Mozirja, samostojnej in osebni prijatelj Drogenikov, po naročilu Drogenikovem nakupuje, oz. je nakupoval seno (200 vagonov) za Srbijo. V naših krajih primanjkuje krmo, da morajo kmetje še potrebno živino prodajati po slabi ceni, »kmetški« zastopnik Drogenik pa hoče slovenske kmete spraviti še ob to krmo, da bodo mesarji, ki imajo svojega patrona na ministrskem stoleu, še bolj po ceni kupovali živino. — O dičem Drogeniku pripovedujejo tudi, da je bil na domači železniški postaji od domačih kmetov skoro tepen, ker se je izrazil, da je živina predrago plačana.

d Samostojni obeti in delo za kmeta. General Urek je svojčas obetal in se zaklinjal, da bo delal za kmeta. Sedaj ga res vidimo, kako dela za kmeta, a to samo za enega — kmeta Ureka iz Globokega. Pa stari ljudje so nekoč pravili: Da ima vsak svetnik k sebi obrnjene roke. Zakaj bi neki delal Urek izjemo, ko je vendar zapisan od najvišje državne roke v družbo častilcev Sv. Save II. razreda.

d Urek in financarji. Znano je javnosti, kaj vse je že obljubil Urek kmetom na shodih in v »Kmet. listu.« Zapehliani kmetje mu še tu in tam kaj verjamejo. Sadove Urekove demagogije najbolj čutijo brežiški financarji, ki morajo izpolniti to, kar jim predpiše višjeuradna oblast, ne pa, o čemur laže »Kmetijski list.« Umevno, da pridajo večkrat finančni organi in konflikt z Urekovim žurnalom. Ti financarji morajo večkrat ljudem pojasnjevati, da ni res, kar piše samostojno glasilo, da so izdale oblasti druge naredbes itd. Seve, ugled »Kmetijskega lista« pada. Vendar Urek ima povsod svoje čgleduhje. Zvedel je tudi, da postavljajo finančni organi njegov žurnalistični evangelij na laž. Prišel je dne 10. t. m. v uradno sobo brežiške finančne straže in ozmerjal stražnike v pričo strank, češ, da so lažniki, da agitirajo proti njegovi stranki. Zagrozil je nekaterim, da jih bo premestil. Mariborsko finančno ravnanstvo opozarjamo na Urekovo ovadbo, ki je laž, ker Urek je znan kot ovaduh, ki pa pri ovadbah nič kaj ne zbira med lažjo in resnico.

d Varnostne razmere v brežiškem okraju so zelo slabe in nezadostne. O slabih varnostnih razmerah brežiškega okraja bi znal največ povedati častilec Sv. Save II. razreda — slabostojni Urek. V nedeljo, 10. t. m. je korecal po Brežicah z revolverjem v žepu. Brežiški vodja okrajnega glavarstva, ki gre po naročilu od zgoraj tako rad na roko samostojnejšem, naj poskrbi, da bo nosil Urek orožje samo tedaj, ko bo sprem-

ljal Pašića po Kosovem, doma v Brežicah pa se bo čutil varnega.

d Župani Slov. ljudske stranke v političnem okraju Slovenjgradec: Stari trg Areh Ivan, St. Ilj p. T. Mart. Cas, St. Janž pri Dravogradu Gazej Iv., Le gen Pečoler Iv., Mislinja Planinšek F., Otiški vrh Vrhovnik Peter, Pameče Poglač Luka, Podgorje Klančnik Peter, Sele Hovnik Josip, Smiklavž Priteržnik Anton, Vrhe Slamnik Urban, Gortina Hribnik Iv., Janževski vrh-Arlica Držečnik Luka, Pernice Ribič Jakob, Sv. Andraž n. P. Brinovšek Anton, Sv. Florijan Bačovnik Matevž, St. Ilj pri Vel. Krajnc Alojz, Šmartno ob P. Steblovnik Martin, Skale Ostir Ivan, Šostanj okolica Novak Anton.

d Sprememba v gerentstvu. V občini Slatinski dol, kjer se še radi odcepitve dela k N. Avstriji niso vršile občinske volitve, je dosedajni gerent g. Jos. Šerbinek odložil gerentstvo. Za novega gerenta je bil imenovan vrl Slovenec g. Detiček.

d Naš napredek. Vsak dan nam pošta prinese nove izjave prejšnjih samostojnejšev in socijalnih demokratov občinskih odbornikov, da pristopijo k SLS. Navajamo danes samo nekatere: V Zbigovcih pri Radgoni je pristopil k SLS. 1 občinski odbornik, bivši samostojnej, na Stari cesti 2, v Boračevi 6, Bučecovci 2, Ključarovi 1, Krizovci 1, Staranovci 2, Šetarova Radehova 3, Črmljenšak 1, Slov. Bistrica 1, Poličkaves 1, Brezje pri Studenicah 2, Pretež 2, Smolnik 1, Gradiška 1, Spuhlja 3, Slovenjvas 7, Bukovci 5, Prcenci 4, Sv. Andraž v Slov. gor. 3, Cirkovce 1, Janževska gora 1.

d Župniki ponujajo posestva. Na našo notico v št. 75, kako je na učiteljskem zborovanju v Mariboru nadučitelj R. govoril o sv. Benediktu, o župnikih in »svetih« učiteljih, smo dobili že od nekaj župnikov prošnjo, naj posredujemo zanje, češ, da drage volje odstopijo svoja župnijska posestva, ako jim zato dotični gg. učitelji odstopijo svoje »borne« plačice. Ker pa mi za taka velika posredovanja nismo pooblašteni, zato sporočimo vsem gg. interesentom, da se bodo morali že osebno obrniti na tega moža, ki je tako velikodušno pripravljen se žrtvovati v korist domovine in župnikov; in ta dični mož je — kakor izvem — častivredni gospod nadučitelj Robnik v Šentjurju na Pesnici.

d Kje je sedaj župnik iz Kaple Lenz? Kaplski župnik Lenz se pač ni hotel uživati v naše jugoslovanske razmere in je vedno paktiral z obmejnimi Nemci. Od naših oblasti prisiljen, je resigniral na župnijo Kapla in je sedaj imenovan za provizorja v Ernovžu (Ehrenhausen).

d Sokoli — komunisti. Iz Prekmurja se nam poroča: Dne 10. julija t. l. so imeli Sokoli v Murski Soboti javni nastop, katerega so se udeležili še tudi dolnjelendavski »stari« Sokoli. Pot od Lendave do Murske Sobotje je dolga, železnice ni, peš niso marali iti, kajli potovati hočejo »nobel.« Kaj torej sčiriti? Mislili so si pač, najboljšje je, da se vzame tam, kjer se kaj dobi. Hajd na delo! Rekvirirali so prav po komunistično dva vozova, seno in konje, vdrli so s silo v prostore Rafensberga, rekvirirali kočije, konje in seno, posedli na vozove in se odpeljali v Mursko Soboto, ne da bi bili dali kake odškodnine, torej popolnoma po vzoru ruskih komunistov. Živijo Sokoli!

d Promet med nami in Avstrijo na progi Spilje-Radgona je zopet ukinjen. Vzrok ukinjenja je iskati v dejstvu, ker naša vlada ni odgovorila na avstrijski ultimati glede prometa na zgoraj omenjeni progi. Pišejo, da je promet ukinjen radi obmejnega nesporazumljenja med graško in ljubljansko vlado, katerega pa bo odstranil Beograd. Promet med Mariborom in Celovcem se nadaljuje.

d Sprememba voznega reda. Opoldanski lokalni vlak, ki je dosedaj vozil iz St. Ilja ob 13. uri 43 min., bo vozil odslej eno uro pozneje, torej iz Sent Ilja ob 14. uri 43 min. in bo došel v Maribor ob 15. uri 6 minut.

d Vendar enkrat nekaj pametnega! Železnica je povišala vozne cene za II. razred brzovlakov za 50 odstotkov.

d Avtomobilna zveza Maribor—Sv. Lenart—Gornja Radgona. V soboto 16. julija, je komisija, sestavljena iz poslancev gradbenih sekcij Ljubljana in Maribor, okr. glavarstev Maribor in Ljutomer, okr. zastopa Maribor, Šent

Lenart in Gornja Radgona, poštnege ravnanstva in interesentov, se z avtomobilom akcijske družbe vozila iz Maribora preko Slov. goric v Gornjo Radgono. Pregledala je ceste, mostove in vse druge podrobnosti. Avtomobilna družba dobi koncesijo za prevažanje oseb itd. Odslej bo avtomobil redno vozil po določenem voznem redu. Upati je, da bodo odslej tudi poštne razmere v Slovenskih goricah vsaj nekoliko boljše.

d Zastopniki vlade so si danes 18. julija ogledali traso nameravane državne ceste St. Ilj — M. Snežna — G. Cmurek. Podrobni načrti so že izdelani.

d Dva zelo važna politika v Sloveniji. V Rimskih toplicah sta že dr. Šimrak in Stojan Protič, ki bosta ostala dalje časa v zdravilišču. Dr. Šimrak bo napravil tudi izlet k sv. Arehu na Pohorje.

d Premješeni in novi notarji. Iz Marenberga v Kozje je premeščen notar Otmar Golob. Notarjem so imenovani notarski kandidati: Avgust Kolšek in Anton Koder za Mursko Soboto, Rudolf Kramer za Dolno Lendavo.

d Iz poštne službe. Za poštne poduradnike so bili med drugimi imenovani sledeči: Josip Zele, Vinko Keuc, Jakob Pepevnik, Peter Kompare, Iv. Travnšek, Josip Polenčič, Josip Koban, Anton Weissbacher, Alb. Sone, Franc Serbec in Franc Goričan, vsi iz Maribora, Rudolf Jenčič in Felser Ivan v Zidanem mostu, Franc Glavnik v Ptuj. Za brzojavne mojstre: Silvester Plantan in Jurij Zula v Mariboru. Za poštne uradne sluga: Fr. Brodar, Anton Hrovat, Anton Arzenšek, Anton Berlič, Rudolf Kislinger, Ivan Klotnik in Anton Ferline v Mariboru; Bernard Podrebršak, Josip Vobner v Ptuj; Josip Smodej, Ivan Kavš, Ivan Svenšek, Franc Kac, Bl. Jagodič, Milan Boc, Ivan Pignar in Miroslav Grušovnik v Mariboru. Premješeni so: Poštarica Marija Hoffmann od urada Planina pri Rakeku k uradu Sv. Peter v Savinjski dolini, poštni oficijant Slavko Vutkovič iz Maribora v Gornjo Radgono, poštne oficijantkinje Štefanija Schiffrer iz Rogateca v Ptuj, Mira Glinšek iz Ptuja v Rogatec, Ljudmila Strniša iz Gorn. Radgone v Maribor. — Vpokojena je poštna oficijantinja Erna Aljančič v Mariboru.

d Lepa se nam obeta. Slavni državotvorci so razpisali posebne nagrade za one davčne urade, ki bodo umeli davke pravilno razpisovati in iztirjevati. Posebne nagrade bodo dobili vsi davčni uradniki, ki bodo izvlekli iz ljudstva vsaj 60% davkov. V Sloveniji po poročilih ne dolguje noben davkoplačevalec pod 40% predpisanega davka. Največ nagrad bodo prejeli davčni uradniki v Srbiji in Črni gori, ki doslej niso plačali po izpovedi finančnega ministra Kumanudija niti ene petine predpisanega davka. Balkanska nagrada za balkanske razmere med državotvornimi elementi.

d Na seji celjskega občinskega odbora v četrtek, 14. julija se je osnovalo 15 odsekov. V vsakega je izvoljen po en odbornik SLS: Dr. Ogrizek (4): Pravni, šolski in kulturni, gozdni in personalni odsek. Janič (4): Gradbeni, obrtni in tržni odsek, upravni pododsek plinarne, gospodarski odsek. Fon (3): Finančni odsek, upravni pododsek elektrarne, odsek za tujski promet. Kuret (4): Stavbeni in stanovanjski odsek, upravni pododsek klavnice, pokopališčni, zdravstveni odsek.

d V Celju priredi Kat. slov. izobr. društvo v četrtek, dne 21. jul. t. l. v vrtni dvorani pri »Belem volu« predavanje. Začetek ob 8. uri zvečer. Sodeljeniki udeležite se predavanja.

d Na naslov drž. pravdnštva. M Globokem pri Brežican se je dogodil pred enim letom slučaj, ki spominja precej na Balkan. Nenadoma in brez sledu je izginil posestnikov sin Janez Cvetko, stanujoč v občini Globoko. O če izginulega Janeza je pustil blizu in daleč povpraševati po svojem izgubljenem sinu. A vse očetovo poizvedovanje ni rodilo do tlanes niti najmanjšega uspeha. Kje je torej Janez Cvetko? Se je li vdrl v zemljo? Kaj pravi ljudstvo? Ljudje pravijo, da so slišali streljanje oni dan, ko je Cvetko tako nenadoma izginil. Brežiško sodišče ne zasleduje dalje te zadeve, tudi orožniki ne kažejo za ta zagonetni izgin Cvetkova nikakega zanimanja. Po polmih poštenih Globokčanov ne sme nih-

do poljubno streljati niti vrabcev v prosu. Pozivamo državno pravdnštvo v Celju, da se malo zainteresira za celo zadevo in začne poizvedovati o izgini Cvetka pri ljudstvu. K celi zagonečni zadevi se še povrnemo, ker je slična oni, pri kateri je bil pred več leti glavni krivec in radi katere je končal v ječi tudi Urekov starejši brat Preiskava o Janezu Cvetku boče se delala samostojnim preglativce.

d Obešeno so našli blizu svojega doma v gozdu posestnico M. Tacer na Vrčičah pri Gornji Sv. Kungoti. Pogrešali so jo že od 13. julija, a našli so jo še le v nedeljo 17. t. m. Od mrčesov razjedeno truplo je prepeljal lasten mož na garah v mrtvašnico. Vzrok samoumora: domačispori in slaboumnost.

d Policijska ura. Od 16. junija do 15. septembra je določena policijska ura v Mariboru, Celju, Ptuj in Rog. Slatini 11. ura za gostilne in 12. ura za kavarne. Za vse druge kraje velja 11. ura. V zimskem času, to je od 16. septembra do 15. junija 11. ura za gostilne in 12. za kavarne (v navedenih mestih) za ostale kraje pa 9. ura za gostilne in 10. za kavarne.

d Slovenski dirkač zmagovalec pri veliki konjski dirki v Zagrebu. Dne 3., 5. in 10. julija se je v Zagrebu vršila velika konjska dirka. Tekmovali so najboljši in najlepši konji-dirkači iz Jugoslavije, Madžarske, Rumunije in Nemške Avstrije. Zmagovalec nad vsemi je ostal g. Franc Filipič iz Maribora. Dobil je 7. prvih, 2 drugi in 1 tretjo darilo. Filipič je imel tudinajlepšo vprego. Konkurenca je bila silno velika. Zmagovalcu-Slovincu je vse čestitalo. G. Filipič se prištevava med najboljšje dirkače v Srednji Evropi. V Jugoslaviji mu je prisojeno prvenstvo. Svoje konje-zmagovalce je poslal v Budimpešto, kjer bo tekmoval prihodnje dni z najboljšimi dirkači Srednje Evrope. O uspehu bomo poročali.

d Zrelostni izpit na državnem moškem učiteljsku v Mariboru. K zrelostnemu izpitu se je priglasilo 45 kandidatov in kandidatinj. Izpit se je vršil pod predsedstvom višjega šolsk. nadzornika dr. L. Poljanca od 7. do 13. julija t. l. Uspehi so bili sledeči: a) izpit so prestali: gg. Bitenc Rado, Božičnik Roman, Celi Branimir, Fraš Pavla, Golob Emilija, Jerkovič Nikola, Klampfer Barica, Kline Drago, Knapič Viktor, Korber Franc, Košuta Josipina, Kovačič Edvard, Kozar Fr. (z odliko), Ravbar Ciril, Rudež Josip (z odliko), Trabec Milena, Zidar Milovan, Zabker Marica (z odliko), Topolnik Ludovika, Košenina Vladimir, Hlebec Ivan, Babič Filip, Kaspar Franc, Korber Vida, Rauter Slava, Godiel Rudolf, Skaza Aleksander, Gassenburger Stefan, Lovrec Stetka in Rakec Adrijana; b) ponavljalni izpit iz enega predmeta je dobilo 5 kandidatinj(-ov); c) med izpitom so odstopili 3 kandidati; d) 1 kandidatinja je bila pri dopolnilnem izpitu iz slovenščine reprobirana.

d Praznovanje državnega praznika v Konjicah. Na državni praznik, 12. julija 1921, je bil naš trg ves v zastavah in v zelenju. Tako praznično še naš trg ni izgledal ob nobeni priliki od prevrata sem, če izvzamemo obisk Nj. V. pre-

lonaslednika. Česar policajdemokratski režim v dveh letih ni spravil skupaj, je dosegel fin in prijazen nastop sedanjega gospoda župana Gologranca. Prihodnja stevalka celjske «Nove dobe» pa bo poročala, da je g. Gologranc nemškutar in avstrijakant. Vsak po svoje.

d Kje so naši zvonovi? Zaradi po manjkanja kovin je bivša avstro-ogrška država rekvirirala naše zvonove tako temeljito, da je le tupatam ostal v zvoniku kak zvonček. Veliko teh rekviriranih zvonov je ostalo neprelitih, ki sedaj leže po arzenalih na Dunaju. Madžarska je sedaj prva zahtevala, da se ji vrnejo rekvirirani zvonovi in jih je tudi že dobila. Tudi čehoslovaška vlada je že storila tozadevne korake. Kaj pa je z našimi zvonovi? Ni dosti upanja, da bi se naša liberalna vlada le količkaj pobrigala za naše zvonove!

7. avgust je dan planincev ter ne sme noben zaveden član in prijatelj Slovenskega planinskega društva manjkati pri 20letnici Podrav. podr. v Rušah. Ta 20letnica bodi manifestacijski sestanek celokupnega planinstva v nekdanj tako zatiranem «Malem Beogradu». Narodna zavednost nas kliče k bratom, ki so 1. 1914 trpeli najhujša mučenja.

d Svarilo pred privatnimi posredovalnicami za delo. Iz Karlovca smo prejeli dopis, v katerem nam prijatelj našega lista opisuje bedno stanje tistih delavcev, ki nasedejo raznim privatnim posredovalnicam. Tako n. pr. se baje nahaja ena v Ljutomeru, druga v Brezicah. Omenjeni posredovalnici pošiljate delavce na Hrvaško, to pa pod pretezo, da dobijo lepo plačo, stanovanje in hrano. Pozneje, ko je ubogi delavec že nastopil delo, se razkrije farbarija. Delodajalci so seve brezobzirni in slučajni, da tega ali onega delavca kratkoma odpuste, niso redki. Posebno je to opaziti v Karlovcu. Delavci naj se glede delodajalce obračajo edinole na drž. posredovalnice. Članom JSZ preskrbi tudi ljubljanska posredovalnica delo pri poštenih delodajalcih.

d Ujetniki se vračajo. Preko Dunaja dospe te dni večji transport ujetnikov iz Rusije, med katerimi je 138 Jugoslovancev.

d O regentu poročajo, da pride po 1 tednu iz Pariza v Beograd in bodo pri tej priliki zopet enkrat postavili Pašičevo vladó na glavo in narobe, da bodo rekonstruirali ta nesrečni kabinet.

d Preiskava o atentatu na regenta se nadaljuje in se dosedanjí atentat in materijal znatno povečuje. Največjo vlogo pri tej aferi igra Novi sad, o katerem pišejo, da je vedelo 1000 Madjarov iz tega mesta o atentatu, samo policija nič. Radi tako skrbne pazljivosti novosadske policije bo vršil sedaj začasno dolžnost šefa novosadske policije sekcijski načelnik Savič iz Beograda.

d Hrvatske žene je na mednarodnem ženskem kongresu na Dunaju zastopala gospa dr. Zdenka Smrekar iz Zagreba, ki je dne 13. t. m. v svojem govoru ugotovila z obžalovanjem, da srbske in slovenske žene na kongresu niso zastopane. Izjavila je, da je hrvatski narod prožet protivojnega duha. Hrvatsko ljudstvo je pacifiističnega (mi-

roljubnega) naziranja, pacifiistična je tudi njegova literatura. Ako bi ženska liga nameravala izdati mednarodno pacifiistično učno knjigo, potem hrvatska narodna literatura nikakor ne sme manjkati, kot dokaz, da imamo v tem slučaju opraviti s primernim pacifizmom, ki temelji na psihi naroda, v protislovju s sekundarnim pacifizmom, katerega je smatrati kot protest ozir. protest proti vojni.

d Reorganizacija srbske cerkve. Z novo odredbo, sestavljeno iz štirih delov in 26 členov, se bo ustanovil tzv. «Veliki upravni svet» pravoslavne cerkve, v katerega kompetenco spada uprava cerkvenega premoženja. Ta «svet» sestoji iz 15 rednih članov in 12 namestnikov; postavlja jih kralj na predlog verskega ministra z ukazom. Upravnemu svetu predseduje patrijarh, podpredsedujeta pa en duhovnik in ena posvetna osebnost. Seje so veljavne, ako jim prisostvuje vsaj 7 članov. Stroške tega sveta nosi država in se krijejo iz državnega proračuna (za konference našega katoliškega episkopata ne prispeva država niti flika in se radi tega nihče ne razburja. Pravoslavni škofje pa si pustijo izplačevati «skupe pare». Najlepši dokaz, da vlada protežira pravoslavno cerkev. (Op. uredu.) Dnevnice so članom tega sveta zaračunavajo v isti višini, kakor višjim državnim uradnikom. Uredba izide v kratkem času.

d Računske listke Jugoslovanske Maticе. Pred vojno so nemški gostilničarji kaj radi uporabljali računske listke «Südmarke» in «Schulvereine». Sedaj je izdala Jugoslovanska Matica okusno tiskane računske listke, ki naj ne manjkajo v nobeni gostilni.

d Dve avstrijski vojni ladji «Donau» in «Hartenberg» nam je vrnila Italija. Kako neki zglejajo ti vojni ladji, kateri so pripeljali Italijani v Šibenik!

d Pretep med monarhisti in republikanci je povzročil bivši nadvojvoda Leopold Salvator, ki v dunajskih kabaretih čita svoje spomine na mladost in «življenje v rodbini Habsburžanov». Pred par dnevi se mu je pripetilo, da je izzval na neki poletni reduci pravcati pretep. Par monarhistov mu je obljubilo 140.000 K ako ne nastopi, kar je pa odklonil. Ko je prišel, so klicali «Pfuji!» in kmalu so si bili monarhisti in republikanci v laseh. Posredovati je morala policija.

d Razorožitvena konferenca. V državnem departmanu v Washingtonu so mnjenja, da se bo razorožitvena konferenca pričela dne 11. nov., t. j. na dan ratifikacije premirja. Predsednik Harding želi, da pride čimprej do asocijacije med narodi. Konferenca obeta veliko, ker je prijavila svojo udeležbo tudi Japonska. Predsednika Hardinga bo na konferenci zastopal drž. tajnik Hughes. Na to konferenco bodo povabili med drugimi državami tudi Nemčijo in Rusijo.

d Prebivalstvo zapuška Gornjo Šlezijo. Odkar je zopet vzpostavljen železniški promet s spornim gornješlezjskim ozemljem, je zapustilo te kraje 40.000 ljudi, ki so se izselile v notranjost Nemčije.

d Kapitulacija boljševizma. Iz Frankobroda poročajo, da je sovjetska

vlada z dekretom sistirala vse omejitve glede privatne lastnine. V dekretu se dovoljuje vsem državljanom sovjetske republike lastnina denarja v poljubni višini. Omejitve, ki so doslej oteževale denarne kupčije, so odstranjene. — Komunisti so s tem priznali, da se osebne lastnine odpraviti ne more. Ta posledica revizije komunističnega programa je pač najlepší dokaz za nevzdržnost utopističnega boljševizma.

d Posledice velike poplave. Svoj čas smo poročali o velikih poplavah reke Arkansas, ki je napravila največjo škodo v mestu Pueblo (Amerika). Skupna škoda, ki jo je povzročila v mestu samem in v bližnji okolici, znaša 25 milijonov dolarjev. Do sedaj so našli 108 trupel utopljenecv. Mestni odbor je izdal razglas, da naj bi vsaka oseba v mestu šla v cerkev ali kakorsibodi izrazila svojo zahvalo vsemočnemu Bogu, da je obvaroval mesto in prebivalce pred še večjo nevarnostjo. Frizaletih je med drugimi 110 jugoslovanskih rodbin, ki niso razven obleke nicesar rešile pred strašno povodno.

d Arheološko razkrije. Član pariske akademije znanosti Camille Julien je nedavno poročal pred člani te institucije o veleznanimivem razkritju v bližini Clermont-Ferrand. V kantonu Martres de Veyre so na nekem zemljišču kopali ljudje s krampi ter nenadoma trčili na nekaj trdega. Bil je pokrov romansko-galijske rakve. Ko so rakev odkrili, so v njej zagledali prekrasno žensko truplo. Meso je bilo ohranjeno kakor na dan smrti pred 1800 leti. Lepo ohranjeni so bili sveži kodri njenih bujnih las. Ta pogled pa najditelju ni bil dovoljen za dalje časa, ker je truplo pod uplivom zraka in solbene toplote v par minutah razpadlo v prah, tako, da je ostalo okostje, nekaj prahu in obleka. Učenjaki so mnenja, da se je truplo konzerviralo ali ohranilo potom ogljikove kisline, ki jo izpuhtevajo v bližini se nahajajoči mineralni vreloci. Ogljikova kislina (CO₂), ki je težja nego zrak, je branila zraku dostop v rakev in tako je truplo 1800 let ostalo ohranjeno.

d 2000-letno gledališko vstopnico je neki ameriški profesor poklonil predsedniku Hardingu. Vstopnica je napravljena iz kamena in je služila za vstop v grški amfiteater. Predsednik Harding bo baje prepustil to čudno darilo washingtonskemu muzeju.

d Vrednost denarja. Ameriški dolar stane 151—152 naših K. Za 100 avstrijskih K je plačati 21—22 naših K, za 100 čehoslovaških K 215 naših K, za 100 nemških mark 210—215 naših K in za 100 laških lir 714—717 naših kron.

Iz Maribora.

d Zapisnega mariborskega župana g. Grčarja se je zopet «preložila». Akt se menda niti ni romal iz Beograda. Kjer ni demokrat župan, «ima vremena», pravijo gg. centralisti v Beogradu.

d Višek policajdemokracije je dosegel petkov. «Tabor» «Gospodar» in «Straža» bosta morala odslej v Canos

Belo zlato.

Zgodba s Pohorja. — Napisal J. T. (Dalje.)

Močala je, na licih sta se ji bočila up in sramežljivost, uprla je vani svoje velike oči, polne zaupljive vdanosti in pritažene ljubezni, nato pa jih spet povesila, zardela je kakor roža, in že je odprla usta, da bi mu izdala skrivnost, ki ji je že tolikokrat poglajala kri v lice — ko se začujejo po poti s ceste drsajoči koraki. Nekdo je hitel po strmini v sotesko.

Plačno je skočila po koncu, Andrej pa se je nevoljno obrnil.

«Miha —!» je poglasno kriknila. «Zi —!» je dejal prišleec, Aničin ženin in Smrekarjev sosed, ter se za hip ustavil pred iznenadenim parom, «torej zato me ne maraš, deklina, ker se s temle — človekom klatiš okrog in se shajaš z njim k zaljubljenim sestančkom! Kako bo vesel stari Smrekar svoje hčere, ko mu povem, kje sem jo našel —!»

Se preden je osupli Andrej mogel zavrniti žaljive besede, je Miha skočil preko skal in izginil v smrečju enstran potoka.

Anica je dvignila predpasnik k očem in obupno zaihtela.

Nemo je stal nekaj časa Andrej, potem pa se je odločno zravnal in stopil pred njo, ji potegnil roke raz obokanega obraza in jih obdržal ter z rahlo razburjenim glasom začel:

«Gospodična — le eno sredstvo mi je na razpolago, da vam ohranim vaše dobro ime, ki sem ga tako lahko misleno postavil v nevarnost. Anica! Pravil sem vam o svojem življenju, o svojih ciljih, o svoji bodočnosti, sem bogat, bogatejši nego si morete misliti tukaj v domovini — ljubim vas — odkrito, resno! Nihče vam ne bo mogel kaj hudega očitati, ako stopim še danes še preden se vrne Miha — pred vašega očeta in zaprosim za vašo roko. — Povejte, Anica — ali pač smem — ali hočete biti — moja nevesta —?»

Nič ni rekla Anica, oči so ji obstale ob potoku, kjer jo je Andrej potegnil iz vode, solze so ji ugasnile — srečen smehljal ji je zasijal na licu, pogledala ga je, njen pogled je govoril ljubezen in zaupno se mu je naslonila na prsa.

«Anica —!»

«Saj sem čutila, že dolgo sem čutila, da bodeš vi izpolnili prerokovanje —»

«Ali bom sedaj zvedel, kaj je pač še zahtevala vila —?»

«Da mora tisti, ki hoče najti zlato, poprej — potegniti na temle mestu iz vode — svojo nevesto —!»

Srečo je zrl Smrekar na Andreja, ko mu je ta še tisti večer povedal, da hoče biti Anica njegova nevesta in ga zaprosil za njeno roko. Obrvi so se mu uasršile, jezno in prezirljivo je gledal prošica in nazadnje dejal:

«Ne! — Obljubil sem jo Miheu in on jo dobi. Na vaše ameriško zlato pa nič ne dam. Pokažite mi ga, to svoje zlato, kakor Miha more pokazati svoje bogastvo, svoje gozdove in svoj denar!»

Umolknil je. Pohlepno so se mu zasvetile bistré oči in zbadljivo je dejal:

«Sicer pa — poslušajte! Gornikovega rodu ste in znano vam je, kaj je prerokovala planinska vila! Izpolnite prerokovanje, najдите belo zlato v soteski, pa vam jo dam!»

IV.

Zamišljen je stal tisti večer Andrej v samotni soteski. Odločna in nepogljiva volja mu je začrtala globoko zarezo na njegovo resnobno čelo.

«Anica bo moja in če bi moral lakomnega Smrekarja zasuti z zlatom!»

Z izkušnimi očmi je meril globoko sotesko in zrl hrumečo Radoljico, ki je neukročeno drla navzdol po strmih padavinah, da so kar bele pene odletavale od skal.

«In dvignil bom belo zlato, iz teh neukročenih valov ga bom dvignil, ki jih Jezernik dan na dan pošilja tu doli s planin!» —

«Drugi dan sta imela z Anico pogovor v soteski. H koncu ji je rekel:

«Anica, ti veruješ v prerokovanje planinske vile in si prepričana, da bom našel zlato, ker sem izpolnil tudi zadnji pogoj, ker sem febe, svojo nevesto, rešil iz vode. Bodi mi torej zvesta in stanovitna, ostani moja, dokler na dvignem zlata, ki ga je napovedala vila —»

(Dalje priodnjič.)

so Mariborske tiskarne, kjer jima bodo gospodje Taboriti natančno odmerili ter določili: koliko morata pisati o rojstnem dnevu kralja Petra in o atentatu na Aleksandra. Odkar je nehal policijski komisariat s cenzuro, se prevzel „Tabor“ diktaturo nad mariborsko žurnalistiko. Marsikoga so že vtaknili v prisilni jopič in ga odpeljali v norišnico, ker je bil prepričan, da je Napoleon. Usoda prisilnega jopiča in blaznosti čaka gotovo tudi taborite radi prenapetega obožavanja vladarjev in pobiranja carine radi državotvornosti.

d Prof. dr. Verstovšek se je dne 17. t. m. odpeljal v Karlove vane iskat zdravja.

d Primarij dr. Černič ne ordinira do 26. avgusta.

d Glasbena Matica Maribor. Pevska vaja moškega zbora se vrši v torek dne 19. in petek, 22. julija vselej ob osmi uri zvečer v društvenih prostorih pri Götzu. — Odbor.

d Društvo hišnih posestnikov v Mariboru je imelo dne 17. julija svoj redni občni zbor v dvorani Götz. To društvo šteje nad 400 članov. Zborovanje je otvoril podpredsednik g. Vid Murko. O delovanju društva so poročali gg.: predsednik Julij Glaser, tajnica in blagajnik Lončar. V novi odbor so bili izvoljeni izmed prejšnjih odbornikov: Julij Glaser, Vid Murko,

Albin Lončar, L. Barta, Fr. Neger, Stanko Palas in Ivan Rošker, na novo: Ivan Sirk, Franjo Zebot, Slavko Dergas, Fr. Starčič, dr. R. Pipuš, A. Inkret, F. Vincetič, M. Sepec in Janke Tavčar. Nato je poročal o ciljih in namenih organizacije hišnih posestnikov predsednik Zveze, računski svetnik g. Frelih iz Ljubljane. — Društvo ima svojo pisarno v Gregorčičevi ulici št. 10, pritličje. Članarina znaša 20 K. Društvo daje članom brezplačna in strokovna pojasnila v davčnih in najeminskih zadevah.

d Osrednje društvo poštnih in brojavnih uslužbencev za Slovenijo poudružnica Maribor. Podpisani odbor si šteje v dolžnost, da se zahvali vsem cenjenim darovalcem lepih daril za srečlov in ribolov, kakor tudi za preplačila in prostovoljni prispevek o pri liki vrtno veselico dne 10. t. m. Srčna hvala cenjenemu občinstvu, ki nas je s tako čilno udeležbo počastilo. Radi pičlega prostora ne moremo objaviti vseh cenjenih imen darovalcev in sodelovalcev. Kličemo še enkrat vsem skupaj: Srčna hvala! Bog plati! — Odbor

d Vendar enkrat! Mariborski kolo-dvor bo v kratkem električno razsvetljen, kajti instalacijska dela so se že pričela. Naprava bo stala približno tri milijone kron. Bilo je že skrajno potrebno!

Orlovski vestnik.

o Prihodnjo nedeljo 24. julija popoldne vsi v Jarenino! Tamošnji »Orel« priredi veselico z narodno igro »Krivo-prisežnik« in druge zabave.

o Vsem odsekom marib. okrožja: Pošljite nemudoma posebej preglednice o stanju odseka, natančno izpolnjeno! V »opombi« navedite funkcije odbornikov. Razen tega poročajte o svojem delovanju! Rabimo te izkaze nujno! — Bog živi! — Kramberger, tajnik.

o Vsem odsekom. Okrožni odbor poziva ponovno tem potom vse odseke, da nemudoma prijavijo udeležbo na orlovskem taborn v Ptuj dne 31. jul. Agitirajte za obilno udeležbo nečlanov. (Za člane je prireditev pod disciplino obvezna). Ako želite natančnejših navodil, pišite okrož. tajniku! Bog živi!

o Odborova seja tel. odseka Orel Studenci bo v torek, dne 19. t. m. ob 7. uri zvečer. — Odborniki pridite točno in sigurno! — Bog živi! — Predsenik.

o Orlovsko okrožje Maribor. Vsem odsekom (mesto okrožnice!) Odseki, ki še niso poslali mesečne preglednice za junij, naj jo takoj pošljejo na naslov

okrožnega tajnika F. K. jurist, Cirilova tiskarna Maribor! — Tajnik.

o Tel. odsek Orel Maribor. Odborova seja danes 18. julija ob 7h zvečer v društvenem prostoru. Odborniki gotovo priti, ker so na vzporedu jako važne zadeve. — Bog živi! — Predsednik.

o Fantovski sestanek (16.) nepreklicno danes 18. julija ob 8h zvečer v društvenem prostoru Lekarniška ul. 6. Na vzporedu: Prireditve v Ptuj i. dr. — Vsi redni člani pod disciplino dolžni priti! — Podporni člani in prijatelji uljudno vabljeni. — Bog živi! — Tajnik.

Dopisi.

Loče. Kakor čujemo, na duhovniško mesto pri nas ni podeljeno velezaštnemu in splošno priljubljenemu g. F. Bobiču, temveč neki tukaj popolnoma neznanemu osebi. Vzrok je ta, da je bil g. Bobič pri višjem šolskem svetu o-črtnjen kot nemškutar in klerikalec. Proti temu imenovanju odločno protestiramo. Zahtevamo bomo revizijo tega imenovanja, kakor hitro pade sedanjí policajdemokratski režim. Krivce pa bomo pozvali na odgovor.

Širite katoliške liste!

1 eno in dvovprežen

lahki vozovi za voznike voz, in plat-voz, 1 »gig« voz z opravo vred in konjem, skoro nov rezni stroj, zelo po ceni proda Franjo Ferk, Maribor, Jugoslovanski trg 3. 2-2 397

Poljedelske stroje

kot mlatilnice, stroje za rez, gepli, stroje za rezanje repe, sadne stiskalnice, sadne mline, mline za mletje žita, črpalnice za gnojnico, šivalne stroje prodaja zelo po ceni, franko in zacinano v Mariboru. 2-2 398

KLEINEBERG & Comp. Lipnica v Nemški Avstriji.

Želim sprejeti službo

početnice kot strojepiska ali slovenska stenografinja ali kot korespondentinja. Več pove uprava »Straže«. 2-3 393

Samostojna

ženska oseba, ki je popolnoma vajena v gospodarstvu, v vino, sadje in živinoreji, se išče za lepo posestvo v okolici Maribora. Nastop takoj. Naslov v upravi lista. 2-2 399

Spretna majerca

za rejo perutnine in mlekarstvo se sprejme. Naslov v upravi lista. 390

Spalna soba,

kubinja, posoda, spalni divan, pisalna miza, lepa umivalna miza na prodaj. Vpraša se pri upravi lista. 393

Posestvo

se prodaja vse, kar leži in stoji v Dogošah št. 59 pri Mariboru. 391

Prvovrstni trapistovski

S I R

se dobiva pri Matija Lahu, Maribor, Glavni trg. 5-5 373

7. avgusta vsi v Rušelj 20 letnica Podravske podružnice S. P. D. Velika slavnost!

Nakup lesa.

Južna železnica potrebuje še za leto 1921 sledeče množine mehkega lesa:

Dimenzijsko blago:

Dimanzije			Rabljena množina
dolžina m	širina cm	debelina mm	m ³
4-3	15-16	33	211
4-7	15-16	33	265
4-3	15-16	36	72
5-4	15-16	36	300
4-3	17	45	16
5-7	17	45	88
4-3	26	45	250
5-7	26	45	210
5-2	18	60	546
5-6	19	60	672
Skupaj:			2.630

Trgovsko blago:

Dimanzije			Rabljena množina
dolžina m	širina cm	debelina mm	m ³
6	15-16	33	456
6	24 in več	33	214
4-6	22 „ „	36	235
5-6	18 „ „	60	825
4-6	16	66	55
4-6	20	90	27
6-12	20	120	9
9-10	20	220	2-4
Skupaj:			1.832-4

Penudbe za dobavo, cele množine ali delnih množin, z navedbo cen, postavljeno na katerikoli postajo južne železnice, je staviti do 30. julija na **Obratno ravnanje južne železnice, odd. VI., v Ljubljani.**

V posebnem ovitku: Mehek les.

Pogoji glede kakovosti: Les mora biti od zdravih in svežih debel ter mora biti bele barve (ne rudeč, ne rujav), ne vrtnčasto raščen, brez razpok od ledu, ne od vrščikov, mora odgovarjati dimenzijam, brez pogostih prečnih vej. Oddana množina mora vsebovati najmanj 80 % smrekovega lesa.

Telefon 344
Carinsko posredništvo
F. & A. UHER
Maribor, Slovenska ulica št. 8

se priporoča za izvrševanje vseh carinskih poslov. Cene zmerne, točna in kulantna postrežba. 1-5 394

Kdor ne verjame, naj poskusi, in prepričal se bo, da se kupi: 390
Klobuke, obleko, perilo, čevlje, dekolenice, petov, košare, torbice za trg
in razno galanterijsko blago najboljše in najceneje pri trdku
Jakob Lah, Maribor, Glavni trg 2.

FRANC KRANJC,

slikar

329

MARIBOR, Cvetlična ulica 8.

Absolvent monakovske in dunajske umet. obrtne šole. Izvršuje slikanje sob, pisov, pokrajin, dekoracij in portretov po ceni.

Somišljeniki darujte za sklad KZ.

Spodnještajerska ljudska posojilnica

Stolna ulica št. 6. v Mariboru reg. zadr. z neom. zav.

Obrestuje vloge po 4% in 4 1/4%

Daje posojila na vknjižbo ali poroštvo. Stroški so neznatni, ker oskrbi zavod vknjižbo brezplačno.

Za varnost vlog jamči rezervni sklad, na-ložen v vinogradnem posestvu, v hiši in stav-biščih na najlepšem prostoru v Mariboru.

Rentni in invalidni davek plačuje posojilnica sama.